

Izziņas temata “Mana brīnumzeme” pirmsskolas vecuma bērniem apraksts īstenošanai mājas apstākļos

1.nedēļa

Ziņa bērnam (ko bērns sapratīs): iztēlē radušos stāstu varu nodot citiem (pastāstīt, attēlot, parādīt) ar dažādiem materiāliem un priekšmetiem.

Bērnam sasniedzamais rezultāts (ko bērns pratīs): prot realizēt un nodot savu radošo ideju citiem.

Ieteiktās bērna mācību darbības paredzētas vienai nedēļai. Mācoties mājās, bērnam būs nepieciešams vecāku atbalsts. Plānojiet laiku tā, lai bērns saņemtu nepieciešamo atbalstu un lai vecākiem būtu pietiekoši daudz laika paveikt savus darbus. Jaunākiem bērniem būs nepieciešams lielāks pieaugušo atbalsts nekā vecākiem bērniem. Lai arī plānā rotaļdarbības piedāvātas noteikta vecuma bērniem, jāatceras, ka katrs bērns attīstās individuāli un viena vecuma bērniem var būt dažādas mācību vajadzības. Ierosiniet bērnam tās darbības, kuras, jūsuprāt, atbilst jūsu bērna attīstībai un vajadzībām.

Pirmajā nedēļā bērnam ļaujiet pašam izpētīt pieejamos materiālus un izmēģināt dažādus veidus, kā tos pielietot drošā veidā. Jautājiet par bērna darbībām, rosiniet viņu atbildēt, iedziļinoties detaļās. Nākamajā nedēļā, kad bērni būs jau izpētījuši pieejamos materiālus, rosiniet bērnus veikt konkrētākus uzdevumus.

Bērna mācību darbības	Ko bērns mācās	Pieaugušo atbalsts
<p>Ģimene kopā vienojas par to, kā notiks mācīšanās mājās. Vienojas</p> <ul style="list-style-type: none"> • par kārtību mājās; • par dienas gaitu; • par kopīgu un individuālu laiku; • par kluso un skaļo laiku. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uzņemties atbildību. • Rēķināties ar citu ģimenes locekļu vajadzībām. • Ievērot kopīgu vienošanos. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vienošanās uzraksta un novieto visiem redzamā vietā. • Ievēro vienošanos un palīdz bērnam to ievērot (atgādina, skaidro, kā bērna darbība saskan vai nesaskan ar vienošanos). <p><i>Piezīme: Jo jaunāki bērni, jo mazāk vienošanās punktu.</i></p>
<p>Nedēļas laikā pakāpeniski iekārto vidi, kurā patstāvīgi darboties. Iesakām iekārtot vietu</p> <ul style="list-style-type: none"> • būvniecībai, piemēram, brīvu telpas daļu, kur var būvēt ar klučiem, krēsliem, spilveniem un segām; galdu, uz kura darboties ar Lego klučīšiem. Lai varētu izspēlēt stāstus, papildus izmanto dzīvnieku rotaļlietas, lelles, automašīnas. • veidošanai, piemēram, kasti, kurā glabāt plastilīnu vai kādu citu veidošanas masu, vaskadrānu, avīzes vai dēlīti, kuru izmantot, lai galda virsmu turētu tīru; • rakstīšanai, zīmēšanai, gleznošanai, piemēram, plauktu netālu no rakstāmgalda, kurā glabāt papīru, krāsas, rakstāmos, šķēres, līmi; • lasīšanai un atpūtai, piemēram, grāmatu grozu vai kasti, spilvenu sēdēšanai, segu, mīkstās rotaļlietas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Izvēlēties materiālus, ar kuriem darboties • Iekārtot savu darbošanās vietu un, darbu beidzot, to sakārtot, • Sadarboties, izmantot telpu kopā ar citiem. 	<p>Palīdz izvēlēties vietu, kur darboties un sameklēt materiālus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • koka vai Lego/ Duplo klučus, tukšas iepakojuma kastes, papīra dvieļu ruļļus un citus materiālus; • sāls un miltu veidošanas masu var izveidot kopā ar bērnu; • dažāda biezuma, izmēra un veida papīrus (kartons, ietimanais papīrs, lietots rakstāmpapīrs), dažādus mājās atrodamus mākslas materiālus un rakstāmpiederumus; • bērna vecumam un interesēm atbilstošas grāmatas, vecus žurnālus, katalogus šķirstīšanai; • kopā izveido lasīšanas rituālus, piemēram, pēc pusdienām, pēc vannas, ejot gulēt.

<p>Rīta rosmi veido kā stāstu, kuru papildina ar kustībām. Piemēram: Kaķis no rīta pamostas un izstaipās, izstiepi vienu ķepu, tad otru, izliec muguru kūkumā. Lēni un piesardzīgi kaķis dodas laukā. Pagalmā viņš satiek vardi. Abi sasveicinās un pēc tam varde lec prom uz dīķi. Kaķis skrien tai pakaļ...</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Pārvietoties sev un citiem drošā veidā. ● Stiepties, soļot, skriet, rāpot, līst, velties. ● Noturēt līdzsvaru. ● Klausīties tekstu un reaģēt uz to ar darbībām. ● Izdomāt teksta turpinājumu. ● Saskaņot vārdus teikumā. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Vingro kopā ar bērnu. ● Sāk stāstīt stāstu, aicina bērnu to turpināt, izteikt ierosinājumus stāsta tēlu darbībām un atbilstošām kustībām, vingrojumiem.
<p>Bērna darbības temata izziņai Bērni līdz apmēram 3 gadu vecumam patstāvīgi izpēta dažādos būvniecības materiālus, tos pārvietojot no vienas vietas uz citu, veido ar tiem horizontālas vai vertikālas rindas (torņus). Bērni iztēlojas, ka klucis ir telefons vai automašīna. Spēlējoties ar rotaļlietām, sarnājas ar tām un runā to balsīs.</p> <p>Bērns piedalās mīklas gatavošanā, mīca, veltnē, staipa, spiež un vēro, kā to dara pieaugušais. Bērns veido dažādus, tikai pašam atpazīstamus, tēlus.</p> <p>Bērns švīkā, burza, griež papīrus un stāsta par padarīto. Iztēlojas, ka sagrieztie papīra gabaliņi ir, piemēram, rīsi vai makaroni.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Radīt konstrukciju, savietojot vienkāršus telpiskus objektus. ● Atšķirt jēdzienus <i>viens, daudz, īss, garš, plats, šaurš, uz, zem, pie, aiz</i>. ● Veidot taisnas rindas no priekšmetiem. ● Atšķirt apaļas un stūrainas formas. ● Veidot dažādas formas no plastiskajiem materiāliem. ● Attīstīt pirkstu sīko muskulatūru. ● Griezt, līmēt, plēst, burzīt papīru. ● Izmantot līnijas un laukumus radošajā darbā. ● Atbildēt uz jautājumu ar darbību vai ar vārdiem. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Lai bērns sāktu veidot stāstus, pieaugušais iesaistās bērna rotaļā. Piemēram, paņem rotaļlietu un iztēlojas, ka tā uzsāk sarunu ar bērna rokās esošo rotaļlietu. ● Aicina bērnu pastāstīt par to, ko rotaļlietas dara, kā jūtas. ● Darbojas kopā ar bērnu, veido dažāda lieluma bumbiņas un rullīšus. ● Jautā bērnam par viņa darbībām, pieņem bērna atbildes arī tad, ja pieaugušais izveidotajā nevar saskatīt to, ko bērns stāsta. ● Uzsāk veidot stāstu. ● Uzklasa un pieraksta bērna komentārus. ● Sagriež papīru šaurās sloksnēs, lai bērns to varētu pārgriezt ar vienu kustību/griezienu.
<p>Bērna darbības temata izziņai 4 un 5 gadus veci bērni izvēlas rotaļlietas, lai tām būvētu dzīvesvietu, ar krēsliem un segām būvē mājas paši sev, iztēlojas, ka viņi dzīvo alās, pilīs, dodas ceļojumā ar kuģi.</p> <p>Ar plastiskajiem materiāliem veido dažādas formas (savieno detaļas, veltnē starp plaukstām vai uz plaknes), iztēlojas, ka tie ir dažādi tēli, stāsta par to darbībām.</p> <p>Bērna stāstā par zīmējumu sāk parādīties tēli, detaļas, lai arī ne vienmēr pieaugušais tos var atpazīt. Bērns imitē rakstīšanu, iztēlojas, ka raksta, piemēram,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Pārvietot priekšmetus - stumt, vilkt, celt. ● Grupēt priekšmetus pēc vienas pazīmes, piemēram, krāsas, lieluma, formas. ● Salīdzināt priekšmetu kopas, lietojot jēdzienus <i>vairāk, mazāk, tikpat</i>. ● Izzināt un raksturot telpiskus ķermeņus. ● Nosaukt objekta atrašanās vietu, lietojot jēdzienus <i>virš, zem, pie, aiz, blakus</i>. ● Īstenot savu ieceri, rūpējoties par savu un citu drošību. ● Veidot regulāras un neregulāras formas no plastiskajiem materiāliem. ● Savienot detaļas, lai izveidotu jaunu formu. ● Variēt līnijas, krāsas, tekstūras un formas radošajā darbā. ● Līmējot savienot detaļas. ● Locīt papīru, lai iegūtu vēlamo formu. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Rosina bērnu stāstīt par izveidoto, uzdod jautājumus, lai palīdzētu bērnam precizēt atbildes vai arī pastāstīt vairāk par rotaļā atveidotajiem tēliem, to darbībām un emocijām. ● Pārrunā ar bērnu drošības jautājumus. ● Iesaistās bērna rotaļā kā līdzvērtīgs dalībnieks. ● Kopā ar bērnu stāsta stāstu, izveidojot kādu tēlu, pēc tam to pārveidojot vai izveidojot jaunus tēlus. ● Zīmē, veido aplikācijas vienlaicīgi ar bērnu. Savu darbu veido tā, lai par to varētu patāstīt stāstu. ● Stāsta par savu radošo darbu, jautā par bērna darbu, rosinot bērnu iztēloties un stāstīt, ko darbā attēlotie tēli varētu darīt.

<p>grāmatu, ielūgumu. Bērns zīmējumus var papildināt ar papīra vai auduma aplikācijām.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Ar šķērēm izgriezt vienkāršas formas. ● Stāstīt par radošajā mākslas darbā attēlotajiem notikumiem, tēliem, izteiktajām emocijām un idejām. ● Pareizi turēt un lietot rakstāmpiederumus un darbarīkus. ● Rakstīt burtu elementus neierobežotā laukumā. 	
<p>Bērna darbības temata izziņai 5 un 6 gadus vecu bērnu konstrukcijas kļūst arvien sarežģītākas. Bērns sākumā uzbūvē vidi (ainavu) un atrod savam stāstam nepieciešamos tēlus (rotaļlietas), rotaļājas ar tēliem, izspēlējot stāstus.</p> <p>Veido tēlus, ar tiem izspēlē un stāsta stāstus, veido sižetiskus attēlus plaknē uz kartona vai kāda cita materiāla.</p> <p>Zīmē, glezno, aplicē savu stāstu vai stāstu sēriju, pieraksta nosaukumus, teikumus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Lietot runas intonācijas atbilstoši tēliem un attēlotajai situācijai. ● Izspēlē paša izdomātu sižetu. ● Savienot detaļas veidot un iegūt sev vēlamu formu. ● Salīdzināt un noteikt garumu, platumu, ietilpību. ● Pārvietot priekšmetus sev un citiem drošā veidā. ● Nosaukt objektu atrašanās vietu telpā un plaknē, lietojot jēdzienus <i>virs, zem, pie, aiz, blakus, pa labi, pa kreisi</i>. ● Mērķtiecīgi variēt un kombinēt krāsas, līnijas, laukumus, tekstūras un materiālus, lai panāktu vēlamu rezultātu. ● Izvēlēties atbilstoši līmi un līmēšanas paņēmieni. ● Izgriezt objektu siluetus. ● Rakstīt burtus neierobežotā laukumā. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Piedalās bērna rotaļā, attēlojot kādu no stāsta tēliem, kopā veido stāsta sižetu. ● Veidojot, zīmējot, gleznojot kopā ar bērnu, izmēģina bērna izmantotos paņēmienus un tehnikas, kā arī jaunus paņēmienus, kurus bērns vēl neizmanto. ● Rosina bērnu pastāstīt par to, ko izveidojis, jautā, lai uzzinātu vairāk detaļu.

<p>Lasīšana Bērnam ir svarīgi atrast laiku, kad viņš pats var šķirstīt grāmatas, skatīties attēlus un iedziļināties vizuālajā informācijā. Tikpat svarīgi ir lasīt bērnam priekšā un pārrunāt izlasīto.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Klausīties tekstu, izprast darbību, atpazīt darbojošās personas, to emocijas. • Salīdzināt dzirdēto ar savu pieredzi. • Jautāt par neskaidro un atbildēt uz jautājumiem. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pirms grāmatas (stāsta, pasakas, dzejoļa) priekšālasīšanas, kopā ar bērnu apskatiet grāmatas vāku, izsaki minējumu, par ko grāmata varētu būt. Ja bērns atbild, ka nezin, saki, ka jūs varat padomāt un iztēloties. • Lasot grāmatu pirmo reizi, ieteicams to lasīt bez pārtraukumiem, lai bērns izjūt teksta plūdumu. Paskaidrojiet tikai bērnam nezināmos vārdus. • Lasiet izteiksmīgi, mainot balsi un intonāciju. Lasiet ar prieku! • Tad, kad grāmata izlasīta, salīdziniet pirms lasīšanas izteikto minējumu ar izlasīto saturu. • Atkārtoti lasot grāmatu, laiku pa laikam pārtrauciet lasīšanu, lai pārrunātu aprakstīto tēlu darbības, izjūtas, salīdzinātu tās ar savu pieredzi. • Pārlasiet grāmatu vairākas reizes, lai bērns labi iegaumētu notikumus un varētu domāt dziļāk, pārrunāt problēmas un to risinājumus.
<p>Refleksija Katrās dienas beigās vai arī vairākas reizes dienā, piemēram, pirms katras ēdienreizes vai ēdienreīžu laikā, ir svarīgi atskatīties uz to, kas ir paveikts līdz šim, izvērtēt veiksmes un neveiksmes, meklēt risinājumus un plānot, ko darīs turpmāk.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Novērtēt ieceres īstenošanas procesu un rezultātu. • Stāstīt par savām darbībām. • Atpazīt un stāstīt par savām emocijām dažādās situācijās. • Apzināties savas stiprās puses un ko nepieciešams apgūt vai vingrināt. • Plānot nākamās darbības. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jautājot palīdz atcerēties, kas paveikts un kādā veidā tika sasniegts rezultāts. • Jautājot rosina domāt par dažādiem veidiem, kā izmantot pieejamos materiālus, risināt radušās problēmas. • Norāda uz bērna veiksmēm, to, kas labi padarīts, izdevies. • Jautājot rosina domāt par to, ko vajadzētu uzlabot un kādā veidā to izdarīt. <p><i>Piezīme: Pārrunā ne tikai bērna veikumu, bet arī savu veikumu mājās un/ vai darbā.</i></p>